

Barns mestring i hverdagssituasjoner

Måltidet

Marianne Langolf Husby

[kandidatnummer: 6025]

Bacheloroppgave

[BHBAC3980]

Trondheim, mai 2020

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Arbeidet med denne bacheloroppgaven har vært en spennende og lærerik prosess. Intervjupersonene mine fortjener en stor takk. De var villige til å tilpasse seg situasjonen for å hjelpe meg. Jeg vil takke min familie for god støtte. Tilslutt vil jeg takke mine veiledere, Gry Mette og Sobh, som har gitt meg god veiledning, hjelp og støtte i denne prosessen.

Mai 2020

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
Begrunnelse for valg av tema og presisering av problemstilling.....	4
Oppgavens utforming.....	4
2. Teori	5
Mestring.....	5
Psykisk helse og mestring.....	6
Måltidsituasjonen.....	7
De ansattes rolle under måltid.....	9
Motivasjon av personalet.....	11
3. Metode	12
Kvalitativ metode.....	12
Utvalg.....	13
Forarbeid.....	13
Gjennomføring.....	14
Analysearbeid.....	15
Metodekritikk.....	16
Etske refleksjoner.....	16
4. Funn og drøfting	17
Organisering og gjennomføring av måltidsituasjonen.....	17
Mestring, selvfølelse, glede og flyt.....	20
Den betydningsfulle rollen.....	22
Motivasjon og mestring i personalgruppen.....	25
5. Avslutning og oppsummering	27
6. Litteraturliste	28
7. Vedlegg	30
Intervjuguide.....	30
Samtykkeskjema.....	32

Innledning

Barns mestring i hverdagssituasjoner er hovedtemaet for denne bacheloroppgaven. Mestring kan utforskes på mange vis, og et område er å se på barns mestring i måltidsituasjonen. Av hverdagssituasjonene så er måltidet godt representert i forskning (Drugli, 2017, s. 41). Hensikten med disse undersøkelsene har vært litt ulike, og flere har hatt fokus på kosthold. I de praksisperiodene som jeg har hatt i løpet av min barnehagelærerutdanning, har jeg sett hvilken betydning mestring har for barn. Å oppleve at barns mestring av utfordringer, skapte glede og iver hos barna, har satt varige inntrykk hos meg. Å la barn oppleve mestring er essensielt, og jeg mener at det er en viktig oppgave for ansatte i barnehagen å kunne tilrettelegge for dette. I boken *Barnehagelæreren som profesjonsutøver* skriver Hennem og Østrem at:

«Der barnehagelærerne er opptatt av nærheten til barna og av sensitivitet for hvilke pedagogiske muligheter som finnes i barnehagens hverdagssituasjoner, er lokalpolitikere og kommunen som forvaltingsorgan ofte mer opptatt av formelle læringssituasjoner, og av at planlagte tiltak gjennomføres, dokumenteres og rapporteres» (Hennem og Østrem, 2016, s. 119).

Statens føringer for mer vektlegging av planlagte aktiviteter kan være med på å frarøve verdien av hverdagssituasjonene. Det er da lett for at personalet kun ser på måltidet som en transportetappe, noe en bare skal komme seg igjennom slik at en kan konsentrere seg om de planlagte aktivitetene. Jf. *Rammeplanen for barnehagen innhold og oppgaver* (2017), så står det at personalet skal sørge for at måltidsituasjonen skal fremme barns fellesskapsfølelse og samtaler, deltagelse og glede (Rammeplanen, 2017, s. 32). Det å løfte frem hverdagssituasjonene og gjøre de mere synlig, er viktig i en samfunnsmessig sammenheng. Jeg mener at dette er nødvendig for å fremheve hvilke muligheter som ligger i slike situasjoner. Dersom problemstillingen knyttes til samfunnsmessige utfordringer, så blir det en forankring i den samfunnsmessige sammenhengen (Thagaard, 2018, s. 49).

Begrunnelse for valg av tema og presisering av problemstilling

Jeg har tro på hverdagssituasjonene som verdifulle pedagogiske arenaer, og jeg har stilt meg selv spørsmålet hvordan jeg kan videreføre disse verdiene som barnehagelærer. Hvordan kan jeg tilrettelegge slik måltidet blir en god mestringsarena for barn?. Jeg har erfart i løpet av praksisperiodene mine at det er ulike oppfatninger blant personalet spesielt i forhold til måltidet som mestringsarena. Jeg har også opplevd pedagogiske ledere som har prøvd å motivere personalet slik at de kan tilrettelegge for barns mestring under måltidet, men at det ikke bestandig har lyktes. Jeg valgte barns mestring i måltidsituasjonen, fordi jeg mener at måltidet står i en særstilling blant hverdagssituasjonene. Måltidet omfatter mye mer enn bare det å spise. Måltidet som hverdagssituasjon omfavner også de aller fleste av fagområdene i rammeplanen (Konradsen, Nervik, Skjølsvold og Stenset, 2013, s. 56). For eksempel matematikk i pådekkingen og benevning under måltidet. Jeg ønsker å få belyst erfaringer de ansatte har av å tilrettelegge for barns mestring under måltidet.

Jeg har valgt følgende problemstilling: *«På hvilken måte arbeider de ansatte med tilrettelegging av barns mestring under måltidet?»*. Jeg ønsker å utforske de ansattes perspektiv på mestring i hverdagssituasjoner, avgrenset til måltidet, og jeg har derfor valgt å intervju en barnehagelærer og to pedagogiske ledere i tre ulike barnehager. Jeg har også valgt å ha en underliggende problemstilling om motivasjon i personalgruppen, fordi jeg ønsker å løfte frem intervjupersonenes erfaringer rundt dette temaet. Denne problemstillingen er: *«Hvordan motiveres personalgruppen i forhold til å tilrettelegge for barns mestring under måltid?»*

Oppgavens utforming

Etter dette innledende kapitlet, så presenterer jeg teori i kapittel 2 som er knyttet opp imot funn og problemstillingen min. Metodedelen presenterer jeg i kapittel 3. Funn og drøftingsdelen kommer i kapittel 4. Her har jeg også tatt med praksisfortellinger som jeg bruker som en inngang til temaene. I kapittel 5 kommer oppsummeringen og avslutningen, og tilslutt litteraturlisten. Som vedlegg har jeg lagt ved intervjuguide og samtykkeskjema.

Teori

Det finnes mange teorier om mestring og barns utvikling. Mestring kan måles på ulike vis. Mestring kan relateres til menneskelig motivering, det kan relateres til psykologi, og psykisk helse. Måten en oppfatter seg selv består ofte av en vurdering (Kloep og Hendry, 2003, s. 109). Vurdering av seg selv, både de sterke og svake sidene, er et viktig element ved den kognitive, emosjonelle og sosiale siden av barns utvikling. I utviklingen av selvoppfatning spiller mestring en essensiell rolle (Kloep og Hendrey, 2003, s. 129). Mestring kan relateres og konkretiseres til rutinesituasjoner, for eksempel måltidsituasjoner. Mestring er en viktig del av barns utvikling, og måltidsituasjonen står i en særstilling fordi det handler om så mye mer enn å bare spise. Jeg har selv erfart ulike måltidsituasjoner i barnehagen. Et av hovedmålene mine for denne undersøkelsen, var å få mer kunnskap om måltidsituasjonen gjennom de erfaringer mine intervjupersoner hadde gjort seg. Erfaringer både i forhold til måltidet som mestringsarena for barn, og det å kunne motivere personalet på hensiktsmessige måter. Jeg synes det var spennende å høre på intervjupersonenes refleksjoner, og interessant å få eksempler fra barnehagehverdagen. I disse erfaringene og refleksjonene ligger viktig læring. I denne delen så trekker jeg frem fem tema som jeg synes er sentrale for min problemstilling. Disse temaene er mestring, psykisk helse og mestring, måltidet og voksenrollen under måltid og motivasjon av personalet.

Mestring

Mestring kan relateres til hvordan et menneske håndterer en utfordring eller en krevende situasjon (Svartdal, 2018). Å føle at en mestrer noe, vil kunne skape glede. Det å oppleve barn som for eksempel klarer å skjenke i vann i koppen sin og dermed utstråler en glede med hele kroppen, er en fantastisk opplevelse. Gleden av å mestre en oppgave vil gi kraft til å prøve å mestre flere ganger. Det som øker mestring er å øve seg og å erfare (Englund, Leversen og Sigmundsson, 2014, s. 196). Ved å øve på en ferdighet vil vi bli gradvis flinkere. Det motsatte av mestringsorientering er lært hjelpeløshet (Askland og Sataøen, 2013, s. 131). Det at barnet blir sett på som kompetent, at det gis mulighet til å prøve selv, er viktig. Dersom barnet stadig får hjelp til oppgaver som det i utgangspunktet kunne ha klart selv med, enten på egenhånd eller med litt tilrettelegging, så vil barnet prestere mindre enn forventet ut ifra barnets forutsetninger og alder. Når et barn hjelpes med noe det egentlig hadde klart selv, så frarøves barnet muligheten til å mestre (Konradsen m. fl., 2013, s. 48). På denne måte så tar vi bort

gleden av å føle at en mestrer en oppgave. I en travel barnehagehverdag er det lett å hjelpe barna for mye. Hva intervjupersonene mine legger i begrepet mestring er noe jeg ønsker å undersøke.

I boken *Livsmestring og livsglede i barnehagen* så henviser Roland og Evertsen-Stanghelle til Csikszentmihalyi og hans flytsonemodell (Roland og Evertsen-Stanghelle, 2018, s. 176). Modellen viser flytsonen, den sonen som befinner seg imellom det som oppleves som en utfordring og det som oppleves som håndterbart. Dersom en oppgave oppfattes som for lett, vil den oppleves som kjedelig og lite utfordrende. Visst en oppgave oppleves for vanskelig å utføre, så vil den kunne føre til bekymring og angst for at en ikke klarer å mestre oppgaven. Det gjelder å tilpasse oppgaven slik at en opplever at den er akkurat passende utfordrende, ikke for lett og ikke for vanskelig. Det å være i flytsonen er en fantastisk opplevelse, som gjør at en kan glemme både tid og sted, og at en gir seg hen til oppgaven fylt av en indre motivasjon. Jf. Kloep og Hendry så trenger et barn ressurser for å kunne mestre oppgaver og utfordringer (Kloep og Hendry, 2003, ss. 67-68). At et barn ser på seg selv som selvtilstrekkelig vil si at barnet føler at det kan meste en oppgave. Følelsen av å være selvtilstrekkelig kan fremmes ved at barnet får ros og positive tilbakemeldinger når det har klart en oppgave, og ved at barnet husker tidligere erfaringer om det har lyktes eller ikke med utfordringer. Det å observere andre utføre oppgaver, både at de lykkes og mislykkes, kan også være en kilde til å vurdere selvtilstrekkeligheten. Barnets følelse av selvtilstrekkelighet vil hele tiden bli påvirket av ytre faktorer i miljøet, som for eksempel støttende omsorgspersoner. Oppmuntring og positiv oppmerksomhet fra de ansatte vil øke barnas motivasjon til å få lyst til å prøve mer (Englund m. fl., 2014, s. 199). Å ta hensyn til barnas individuelle forutsetninger og ressurser er viktig i forhold til mestring, og intervjupersonenes tanker om dette er essensielt å få frem i funn- og drøftingsdelen.

Psykisk helse og mestring

Den psykiske helsen er nært forbundet med livskvalitet, og kan ses på som en ressurs som gjør mennesket motstandsdyktig mot sykdom når det må takle utfordrende situasjoner og belastninger (Drugli og Lekhal, 2018, ss. 32- 33). Det handler om å ha det bra og at en erfarer å ha flere positive følelser enn negative. Jf. Askland og Sataøen så spiller mestring en avgjørende rolle i utviklingen av hvordan en oppfatter seg selv (Askland og Sataøen, 2013, ss. 129-130). Mennesker har et medfødt behov for å mestre omgivelsene, både de fysiske og de

sosiale. Salutogenese, det som er med på å fremme velvære, mestring og god helse, og opplevelse av sammenheng, er et viktig begrep innen psykisk helse (Drugli og Lekhal, 2018, ss. 22- 24). Gjennom å skaffe seg gode ressurser slik at man kan håndtere motgangen en møter, så vil en få en bedre følelse og utvikling av sammenhengen med livet. Selvfølelse handler om å være i kontakt med seg selv og at en ser på seg selv som verdifull på tross av om en mestrer eller ikke (Svatun, 2018, s. 88). Å ha en god selvfølelse betyr at en forstår at livet består av opp- og nedturer, og at en kan håndtere motgang uten å miste troen på seg selv. Selvtillit handler om at en har tillit til seg selv at en klarer å møte utfordringer. Jf. Konradsen m. fl. så kan en god selvfølelse og god selvtillit blant barna være et resultat dersom det er et økt fokus på barns selvstendighet (Konradsen m. fl., 2013, s. 48). Barns kompetanse innen relasjoner er en viktig del av den psykiske helsen (Størksen, Evertsen-Stanghelle og Løkken, 2018, s. 60). Her er det viktig at personalet i barnehagen har kompetanse i forhold til relasjonsbygging mellom barna, og mellom barn og voksne. Å hjelpe barn med å forstå sin egen atferd og kunne regulere sine følelser, er et viktig ledd i å gi barna livsglede og livsmestring. Det å tilrettelegge for en god relasjonsbygging er en essensiell del at arbeidet i barnehagen. I intervjuguiden min så stiller jeg spørsmålet om intervjupersonene mine ser sammenhengen mellom psykisk helse og mestring, fordi jeg mener dette er viktig i forhold til barns utvikling.

Måltidsituasjonen

Måltidsituasjonene i barnehagen er så mye mer enn bare det å spise mat (Drugli og Lekhal, 2018, s. 40). Det er de ansattes holdninger og hvordan de velger å organisere måltidet, som er avgjørende for hvordan måltidet gjennomføres. Under måltidet kan barna blant annet oppleve sosialt samspill, og mestringsopplevelser som det å være med å forberede måltid, hjelpe hverandre med å sende mat, skjenke i vann i koppen, turtaking og å rydde etter måltidet. Ser de ansatte på måltidet kun som en situasjon der barna skal spise, eller er den en verdifull uformell læringssituasjon?. Det er essensielt at det utarbeides felles mål, slik at rutinesituasjoner som for eksempel måltidet, utføres likt av alle i personalgruppen og at kvaliteten på måltidet ikke blir personavhengig. «*En felles faglig plattform, basert på forskningsbasert kunnskap, som stadig evalueres, reflekteres over og justeres, øker sjansen for tilnærmet lik praksis i personalgruppen*» (Drugli, 2017, s. 19). For meg er det viktig å

undersøke hvilken holdning mine intervjupersoner har til måltidsituasjonen, og et av spørsmålene i intervjuguiden er hvilke tanker de har om måltidet som mestringsarena.

Jf. Drugli så er en god rutinesituasjon i barnehagen en situasjon som ledes av trygge ansatte, der det er tilrettelagt slik at barna kan oppleve læring, samspill og aktiv deltakelse samtidig som at de spiser mat (Drugli, 2017, s. 21). At barna kan være aktivt deltakende under måltid er viktig. At det tilrettelegges for at barna kan delta i samtale, at barna kan oppfordres til å sende ting til hverandre, og at de kan støttes i å prøve ut ting selv som f. eks. å smøre på brødsleven sin eller at de minste barna kan drikke av kopp i stedet for tut-kopp. Hvor mye et barn vil delta aktivt under et måltid kan blant annet variere med alder. «*It is, however, important that children are given the opportunity to participate during the meal if they wish to do so themselves*» (Glaser, 2019, s. 246). Det er viktig å la barna få delta aktiv dersom de ønsker det under måltidet, uavhengig av alder, og at de minste barna ikke undervurderes. I intervjuguiden min har jeg spørsmål knyttet til hvordan intervjupersonene tror barna oppfatter måltidet, fordi dette er interessant i forhold til problemstillingen min.

Det er viktig at måltidet som rutinesituasjon er godt organisert. Et måltid som er godt planlagt og har gode rutiner, kan føre til at personalet får bedre tid og kan fokusere mer på samspillet med barna (Drugli, 2017, s. 23). En god organisering og planlegging gjør at de ansatte er mer i forkant av situasjonen under måltidet. Gode rutiner kan også forhindre at de ansatte glemmer å sette frem det som trengs under måltidet, og at de slipper å skape uro ved at de må hente det som mangler under måltidet. At måltidet oppleves som trygt og forutsigbart, er også et resultat av god organisering og planlegging. Barna vet hva som forventes av dem og de vil da prøve å mestre de oppgavene som de får, som for eksempel å hente koppen sin på trallen før de setter seg ved bordet. Dersom barna vet at de kan få hjelp visst en oppgave blir for utfordrende, vil barna oppleve trygghet i å prøve å mestre ting på egen hånd (Drugli, 2017, s. 24). Et måltid som er godt organisert vil gi personalet mer tid til barna og dermed kunne gi bedre støtte når de møter utfordrende oppgaver. I artikkelen *Samspill mellom barn og voksne ved måltidet* skriver Berit Bae om læring gjennom observasjon (Bae, 2009, s. 6). Hun har erfart at barn kan innta en observerende holdning i det ene øyeblikket, for så å delta i det neste. Barna er oppmerksomme på det som foregår i miljøet rundt dem, og de lærer av å observere andre barn og voksne. I intervjuguiden min så har jeg spørsmål som går på hvordan intervjupersonene oppfatter måltidsituasjonene. Med dette spørsmålet så ønsker jeg å få belyst hvordan måltidene utspiller seg i barnehagen, og om intervjupersonene ser verdien av godt tilrettelagte måltider.

Å mestre språket og samtalen kan være et annet viktig aspekt ved å mestre måltidsituasjonen. I boken *Forskning og pædagogisk praksis* så henviser Palludan til Bourdieu som skriver om «feel for the game» (Palludan, 2012, s. 88). «Feel for the game» handler om å ha en forståelse for konteksten, kjenne til de sosiale spillereglene som situasjonen krever, slik at man på denne måten kan bruke språket adekvat. Den handler også om evnen til å lytte til andre. Det å sitte rundt et bord under måltidet og føle at en ikke mestrer å delta i kommunikasjonen med de andre, kan føre til at en går glipp av fellesskapsfølelsen og at en føler seg mislykket. Det kan også føre til at barna blir mere urolige. De barna som er anerkjente er mere avslappet og møtes derfor av mere rolige pedagoger, mens de barna som ikke er anerkjente er mere urolig og møter derfor mer anstrengte og bekymrede pedagoger (Palludan, 2012, s. 90).

De ansattes rolle under måltid

Jf. Konradsen m. fl. er den rollen som de voksne inntar under måltidet avgjørende for den pedagogiske gevinsten (Konradsen m. fl., 2013, s. 34). Dersom de ansatte oppfatter måltidet som en hektisk overgangssituasjon, så er faren stor for at barna får mye hjelp og lite anledning til å prøve og å mestre ting selv. Dersom barna skal lære, er det viktig at de får gjøre oppgaven på egen hånd med støtte av veiledende voksne. Det er viktig at barna får ro og tid til å prøve selv. Dersom en måltidsituasjon er preget av et godt samspill, så vil den gode atmosfæren sørge for at barna gjør det som forventes og at det blir mer tilrettelagt for læring (Konradsen m. fl., 2013, s. 44). I det gode samspillet setter personalet ord på det som skal skje, det som skjer i her og nå situasjonen, og de setter ord på barnas handlinger og følelser. Tid og ro til å la barna få prøve selv er en måte å tilrettelegge for barns mestring under måltidet, og det blir viktig for meg å undersøke om intervjupersonene opplever måltidet som en rolig situasjon.

Jf. Drugli så står måltidet i en særstilling i forhold til å jobbe med samspillet mellom barna, fordi det er en situasjon der samspill lett oppstår, et samspill som voksne kan videreutvikle og støtte (Drugli, 2017, s. 15). I måltidsituasjonen får barna øvd seg på å ta hensyn til andre barn som å vente på tur, hjelpe hverandre med for eksempel å sende kurven med brød og å samarbeide ved blant annet å forberede måltidet. Når kommunikasjonen mellom barna og personalet er utviklingsstøttene, så betyr det at de ansatte tilrettelegger de ulike situasjonene med hensyn til barnas forutsetninger og alder (Konradsen m. fl., 2013, s. 44). I dette gode samspillet, så setter de ansatte ord på det som skal skje og det som hender akkurat her og nå. I

kommunikasjonen så setter de ansatte ord på barnas følelser, handlinger og det som barna har oppmerksomheten rettet mot. Et godt samspill kan føre til at barna opplever mestring. Noen av spørsmålene mine går ut på at intervjupersonene skal beskrive gode og dårlige ansatte under måltidet, og her ønsker jeg å trekke frem intervjupersonenes erfaringer.

Jf. Drugli og Lekhal er en relasjon det som betegner samhandlingen mellom to personer over tid (Drugli og Lekhal, 2018, s. 52). En relasjon omfatter den totale kommunikasjonen mellom to parter, det som andre kan se, men også de følelsene og tankene som partene har overfor hverandre. Å kunne lese barnets følelser og tone seg inn på disse, er en viktig egenskap. Når barnet møter utfordringer i forhold til for eksempel det å smøre på brødsdiven sin selv, så kan den voksne med sitt støttende nærvær, ivareta barnets følelser i situasjonene visst det kjenner på frustrasjon. Dersom avdelingen eller gruppen er preget av et positivt klima, så vil de gode relasjonene stå i fokus (Drugli, 2017, ss. 27-28). De gode relasjonene er preget av glede av å være sammen og det å dele følelser med hverandre, at de ansatte er tilgjengelige og sensitive overfor barna, og at de ansatte uttrykker interesse og engasjement i det barna har fokus på. Jf. Bae så vil prosesser der det er romslige samspillsmønstre, ta hensyn til barnas forutsetninger og det gis rom for at barna kan uttrykke seg og bli hørt (Bae, 2009, ss. 3-4). De ansatte er mottagelige, de har vilje til å prøve å forstå, det er felles oppmerksomhet og forholdet mellom barn og ansatte er preget av likeverdighet. Et viktig fokus for meg er å undersøke hvordan intervjupersonene ser på den ansattes rolle under måltidet, derfor har jeg spørsmål rundt dette i intervjuguiden min.

Asymmetri preger de relasjonene som er mellom barna og de ansatte i barnehagen (Drugli og Lekhal, 2018, s. 53). Relasjonene er asymmetriske fordi den ansatte har mer livserfaring og kompetanse enn barnet. Ansvar for kvaliteten på relasjonen ligger alltid hos den ansatte. Anerkjennelse og definisjonsmakt er også deler av relasjonen mellom barn og ansatte i barnehagen (Askland, 2011, ss. 36-37). Siden relasjonen mellom barna og de ansatte er preget av asymmetri, så er det essensielt at den ansatte vet hvordan en viser barna oppmerksomhet og lytter og tar hensyn til barnas kommunikasjonsmåter. På denne måten kan den ansatte utøve makt ved at en viser oppmerksomhet eller lar være å vise det. Det at de ansatte har en anerkjennende måte å være på, handler om hvordan de møter barnet, hvordan de ser og hører barnet. Dersom barnet blir møtt med anerkjennelse så vil det ha en positiv virkning på barnets selvstendighet og selvbilde. Barn som opplever trygge ansatte vil våge å utforske og prøve mer uten hjelp (Drugli og Lekhal, 2018, s. 60). Dersom barna vet at de får hjelp av de ansatte

visst de trenger det, vil de prøve mer selv. På denne måten vil en trygg tilknytning fremme mestring og læring.

I måltidsituasjonen er det lett for at de ansattes rolle blir å passe på at regler og normer som gjelder for måltidet blir overholdt av barna (Glaser, 2019, s. 240). Slike regler kan være at en må sitte stille ved bordet. Blir disse reglene i midlertidig for strenge, så kan barna oppleve måltidet som noe negativt og gjøre barna passive. Dette kan igjen føre til at barnas fremtidige forhold til mat og matlaging blir påvirket. I stedet for at barna møter ansatte som er for opptatt av å overholde reglene under måltidet, så er det viktig at de møter ansatte som er sensitive og som kan støtte dem når de møter på utfordringer. Jf. Drugli så vil barna gjennom å møte ansatte som er sensitive, våge å møte utfordringer på en trygg måte (Drugli, 2017, s. 29). I intervjuguiden min så har jeg spørsmål der intervjupersonene kan komme med eksempler fra måltidsituasjonen. Her ønsker jeg å høre om de har erfaringer fra måltider som har fungert bra og ikke så bra, og hvilke begrunnelser de gir.

Motivasjon av personalet

Motivasjon kan beskrives som at mennesket er i en spesiell tilstand i forhold til en oppgave eller måten å oppføre seg på (Lillemyr, 2007, s. 15). Motivasjon handler om de kreftene som gjør at en starter med en oppgave, og som holder aktiviteten ved like. Få å få motivasjon er det viktig at oppgaven føles meningsfylt og interessant. En kan skille mellom indre og ytre motivasjon. Den ytre motivasjonen vil si at noen utenfor oss selv kan påvirke vår handling (Lillemyr, 2007, s. 19). Det kan for eksempel være at vi får motivasjon til å fortsette en oppgave dersom vi får ros og positive tilbakemeldinger fra andre mennesker. Den indre motivasjonen fungerer som en egen drivkraft. At vi har en sterk interesse i en oppgave kan føre til at vi får motivasjon på egen hånd til å gjennomføre oppgaven. Det er viktig for meg å undersøke hvordan mine intervjupersoner arbeider for å motivere personalet. Å trekke frem deres erfaringer og lærer av disse er essensielt. Jeg har selv erfart at det kan være en utfordring å motivere ansatte.

Mestring er nært knyttet til det å føle seg kompetent (Lillemyr, 2007, s. 180). Det å oppleve mestring skaper glede, og det styrker troen på seg selv og sine egne ressurser. Å kartlegge personalets kompetanser og ressurser er et viktig ledd i å skape et motiverende arbeidsmiljø. At de ansatte kan føle glede og mestring over arbeidsoppgavene de har i barnehagen, er

essensielt (Konradsen, m. fl., 2013, s. 24). Ved å tilrettelegge for medvirkning så har personalet mulighet til å påvirke egen arbeidshverdag, og det ivaretar den enkeltes behov for å bli sett og hørt. På denne måten så kan de ansattes kompetanse og ressurser bli brukt, og dermed få et økt fokus på mestringsfølelse hos den enkelte. Jf. Størksen er humor en viktig del av fellesskapet i barnehagen og kan bidra til å gi energi, livsglede og overskudd både hos barn og de voksne (Størksen, 2018, s. 19). Humor blant barna skal anerkjennes og ivaretas av de ansatte, men det er også viktig at humor og glede er en naturlig del av arbeidsdagen til de ansatte. Jf. Birkeland og Carson er veiledning i barnehagen noe som angår alle i personalgruppen, og som omfatter den praksisen som utføres i hverdagen (Birkeland og Carson, 2017, s. 27). Veiledning kan ses på som et tiltak innen å heve kompetansen til den enkelte, men også hele personalet. I veiledning kan veisøker få hjelp til å for eksempel se en situasjon fra ulike perspektiv. Med bakgrunn i dette ønsker jeg å undersøke hvordan intervjupersonene jobber med å veilede de ansatte.

Metode

Kvalitativ metode

For å belyse problemstillingen, så har jeg valgt å bruke kvalitativ metode. Den kvalitative metoden egner seg til å gå i dybden, og den vektlegger også betydning i forhold til den kvantitative metoden som fokuserer på antall og utbredelse (Bergsland og Jæger, 2014, ss.66-67). Kvalitativ metode bygger på mange ulike innsamlingsmetoder som for eksempel samtaler, observasjon, dokumentanalyse og intervju. En av målene med den kvalitative tilnærmingen er å kunne oppnå en forståelse av fenomener som er sosiale, det å kunne forklare dette får en stor betydning. For å få kunnskap om hvordan informantene forstår og opplever omgivelsene sine og seg selv, så er intervjuet en god måte å få frem slik kunnskap og kompetanse (Thagaard, 2018, s. 53). For meg så var det viktig å få intervjupersonenes tanker, refleksjoner, opplevelser og erfaringer om temaet barns mestring i måltidsituasjonen. Dette var hovedgrunnen til at jeg valgte intervju som innsamlingsmetode. Jeg har også valgt å ta med praksisfortellinger fra min siste praksisperiode der jeg hadde måltidet som endrings- og utviklingsarbeid. Navnene i fortellingene er fiktive. I begrepet praksisfortelling ligger det en forståelse av at det er en fortelling fra praksis i barnehagen (Fennefoss og Jansen, 2008, s. 12). En praksisfortelling er fortellerens forståelse av en situasjon eller hendelse, den representere ikke en nøytral eller sann fremstilling av den situasjonen som beskrives.

Utvalg

Siden problemstillingen min handler om erfaringer som de ansatte har med barns mestring, så valgte jeg å intervju en barnehagelærer og to pedagogiske ledere i tre ulike barnehager. På denne måten så fikk jeg frem erfaringer fra tre ulike avdelinger. To av disse kjente jeg fra før, mens den tredje kjente jeg ikke så godt. Jeg har valgt å gi navnet Randi til intervjuperson 1, Marie til intervjuperson 2 og Berit til intervjuperson 3. Randi har jobbet som barnehagelærer fra 2013 på en avdeling med barn fra 3-6 år. Hun har jobbet som assistent i to år før hun tok utdanning som barnehagelærer. Marie har jobbet som pedagogisk leder i 23 år, og hun jobber nå på en småbarnsavdeling. Hun har førskolelærerutdanning, videreutdanning i småskoletrinnet og i tillegg går hun skole for å bli logoped. Berit har jobbet som pedagogisk leder i 19 år. Hun jobber nå på en avdeling med barn fra 3-6 år. Hun har barnehagelærerutdanning, og videreutdanning innen pedagogisk veiledning. Jf. Thagaard så gir problemstillingen retning for hvilke situasjoner og personer vi velger å studere, de metodene vi benytter og på hvilken måte vi velger å utføre analysen (Thagaard, 2018, s. 45). Jeg var derfor tidlig ut med å skaffe meg intervjupersoner, og disse var med på å forme den problemstillingen som jeg kom frem til. Typisk utvelgelse handler om at en velger intervjupersoner som er relevante og karakteristiske for det som skal undersøkes (Thagaard, 2018, s. 58). Mine intervjupersoner representerer variasjon og bredde blant annet fordi de arbeider i ulike barnehager, de er to pedagogiske ledere og en barnehagelærer. Det er variasjon i hvor lenge de har jobbet i barnehage og de har kurs og etterutdanning i forskjellig grad. To jobber på avdelinger med barn fra 3-6 år, og en jobber på småbarn.

Forarbeid

Jeg brukte god tid på å utforme spørsmålene som jeg skulle bruke under intervjuene. Intervjuguiden består av emner som skal belyses i intervjuet og i hvilken ordning eller rekkefølge de skal ha (Bergsland og Jæger, 2014, s. 71). Jeg fikk veiledning på hvordan jeg best kunne strukturere spørsmålene i intervjuguiden. Jeg bestemte meg for å ha et semistrukturert intervju. Et semistrukturert intervju kan forklares som en samtale mellom informant og forsker, der forskeren har kontroll på gangen i samtalen (Bergsland og Jæger, 2014, s. 71). For å få løftet frem intervjupersonenes tanker, så var det viktig for meg å stille åpne spørsmål. Spørsmål som er åpne tilrettelegger for at intervjupersonen kan legge frem sine erfaringer og synspunkter (Thagaard, 2018, s. 97). Jeg brukte flere spørsmål av typen

«*hvilke tanker har du*», «*hvordan vil du beskrive*» og «*hvordan opplever du*». Jeg spurte også etter konkrete eksempler fra barnehagehverdagen. Ved å spørre etter konkrete erfaringer, så kan det gi en dypere forståelsen av intervjupersonens meninger og vurderinger (Thagaard, 2018, s. 96).

Jeg utarbeidet også et samtykkeskjema der de nye Eu regulativene og de nasjonale retningslinjene til NSD var ivaretatt. På grunn av dette ble skjemaet noe omfattende. Samtykkeskjemaene ble sendt ut i god tid før intervjuene, slik at intervjupersonene fikk tid til å lese igjennom dem.

Gjennomføring

I to av intervjuene som jeg utførte, så var jeg i ordinære intervjusituasjoner med intervjupersonene. Her brukte jeg lydopptaker. Å ta opp intervju med lydopptaker er den måten som gir den mest utfyllende informasjonen om dialogen mellom intervjupersonen og forskeren (Thagaard, 2018, s. 111). Intervjusituasjonen kan preges av den rammen som er for intervjuet (Thagaard, 2018, s. 100). Det første intervjuet foregikk på intervjupersonens arbeidssted, og vi hadde et eget møterom til disposisjon. Siden dette var kjente omgivelser for intervjupersonen, så var dette med på å gjøre rammene trygge. Vi satt rett overfor hverandre, og vi hadde god blikkontakt under intervjuet. Det andre intervjuet foregikk hjemme hos meg, og her la jeg til rette slik at vi kunne sitte rett overfor hverandre, og at vi fikk sitte uforstyrret. Jf. Thagaard er det å kunne legge til rette for en fortrolig og tillitsfull intervjusituasjon et viktig mål (Thagaard, 2018, s. 99). Dersom intervjupersonene opplever at det er god kontakt mellom oss, så kan dette føre til at det blir lettere for intervjupersonene å dele sine tanker med meg.

Prober er kommentarer, non-verbale uttrykk eller spørsmål som formidler at vi er oppmerksomme, og lytter til det som intervjupersonen sier under intervjuet (Thagaard, 2018, s. 96). Jeg husket at jeg nikket flere ganger under intervjuene. Jeg brukte også ordet «*ja*» og «*hm*» ofte. Jeg la merke til dette da jeg hørte gjennom transkripsjonene. Da fikk jeg en bekreftelse på at jeg hadde brukt dette aktivt. Det er viktig å skrive ned inntrykk vi har av intervjuet når vi har avsluttet det (Thagaard, 2018, s. 113). Ved å skrive ned mine tanker om intervjusituasjonene, så oppdaget jeg at det ble lettere å reflektere rundt de dataene som jeg hadde fått. Jeg så på dette som en verdifull informasjon som jeg hadde tilgjengelig dersom jeg

trengte den. Det siste intervjuet ble utført på en annen måte. Jeg avtalt med intervjupersonen at jeg skulle sende spørsmålene via mail, siden intervjuet ikke kunne gjennomføres ansikt til ansikt på grunn av karantene-tiltak i forhold til Covid 19. Jeg var nøye med å informere intervjupersonen om hvilke regler som gjelder når en utfører intervju på denne måten. Intervjupersonen ønsket å levere tilbake svarene på spørsmålene personlig til meg og ikke over mail. Vi organiserte en overlevering når karanteneperioden var over.

Analysearbeid

Det første intervjuet jeg utførte ble transkribert kort tid etter at det var gjennomført. Det andre intervjuet begynte jeg å transkribere samme dagen som jeg hadde utført det, men siden det var omfattende, så måtte jeg fortsette dagen etterpå. Jeg transkriberte alt som ble sagt i begge intervjuene, og fra trøndersk til bokmål.

Når jeg hadde gjort meg ferdig med å transkribere, så leste jeg igjennom alle tre intervjuene flere ganger og tok notater underveis. Jeg organiserte svarene i tabeller, som bestod av to kolonner, en kolonne med svar og en kolonne med plass til koder. Jeg valgte så å kode de forskjellige svarene som intervjupersonene hadde gitt. En bestemmer selv hvilken betegnelse koden skal ha, altså hva en synes er best beskrivelse på meningen i teksten (Thagaard, 2018, s. 153). En slik kode kan bestå av flere ord eller bare ett ord. Noen ganger så synes jeg det var litt vanskelig å forstå det som kom frem av dataene. Her fikk jeg godt utbytte av at jeg reflekterte samtidig som jeg kodet datamaterialet. Jeg delte inn kodene i overordnede kategorier som barns mestring, psykisk helse og mestring, måltidsituasjonen, voksenrollen under måltid og motivasjon av personalet. For å sammenligne kategoriene, så valgte jeg å foreta en temaanalyse. I temaanalyser så retter en fokuset mot de temaene som prosjektet presenterer (Thagaard, 2018, s. 171). På denne måten kunne jeg sammenligne og gå i dybden på temaene, for å utvikle min forståelse. Jeg brukte en abduktiv tilnærming når jeg valgte ut kategoriene. Jf. Thagaard vil en abduktiv tilnærming si at en pendler mellom teori og empiri, altså at en teori utvikles på grunnlag av systematisk analyse, og data blir tolket på bakgrunn av den eksisterende teori (Thagaard, 2018, s. 184).

Metodekritikk

Et viktig aspekt i å forme en kvalitativ tekst, er å tenke over om en kan bevise for leseren at teksten og prosjektet er troverdig (Thagaard, 2018, s. 200). Det handler om at jeg kan kommentere om mitt prosjekt er gyldig, pålitelig og overførbart. For å vise hvordan jeg har jobbet med prosjektets pålitelighet, så har jeg forklart hvordan jeg jobbet med problemstillingen, hvordan jeg utformet intervjuguiden med relevante spørsmål, og hvordan to av intervjuene utspant seg. Jeg har også beskrevet hvordan jeg utførte det tredje intervjuet. Prosjektets gyldighet vises ved at jeg benyttet intervju for å samle inn data, og at jeg utførte to av dem ansikt til ansikt, der jeg hadde mulighet til å stille spørsmål underveis i intervjuene. Et godt intervju kan karakteriseres ved at forskeren ikke legger merke til kontakten mellom intervjupersonen (Thagaard, 2018, s. 109). Dette var noe jeg opplevde under begge intervjuene, men dette var spesielt påfallende under det ene intervjuet. Overførbarheten til prosjektet handler om det har en overføringsverdi til andre sammenhenger (Thagaard, 2018, s. 200). Resultatet av min undersøkelse kan være relevante i noen tilfeller, for eksempel der barnehageansatte kan kjenne seg igjen i kontekster som ligner på de som jeg har beskrevet. Håpet er at noen kan kjenne seg igjen, og føle at det jeg skriver er viktig.

Etiske refleksjoner

Da jeg tok kontakt med intervjupersonene mine for å avtale intervju, så ville alle tre ha hovedspørsmålene på forhånd. Jeg bestemte meg for å sende ut spørsmålene sammen med samtykkeskjema. Visst vi gir for mye og detaljert informasjon om prosjektet på forhånd, så kan atferden til deltakerne påvirkes av dette (Thagaard, 2018, s. 23). Opplegget kan også endres underveis, derfor er det en utfordring å gi detaljert informasjon i starten av prosjektet. I samtykkeskjemaet så informerte jeg om at problemstillingen kan endre seg underveis i prosessen. Både intervjusituasjonen og den måten en velger å behandle data i selve analysen, innbefattes av etisk ansvar (Thagaard, 2018, s. 113). Når man bruker intervju som metode for å samle inn data, så begrenser det seg hvor mye en kan informere de personene som skal intervjues på forhånd. Jeg var nøye med å reflektere over mitt etiske ansvar, og dette gjorde jeg gjennom samtaler med både veiledere og medstudenter, i tillegg til at jeg leste teori om etisk ansvar i forbindelse med forskning. Det at personene som skal intervjues gir sitt samtykke til å være med på intervju, er utgangspunktet for intervjuene (Thagaard, 2018, s. 113). I samtykkeskjemaet hadde jeg blant annet beskrevet prosjektet, jeg fortalte at jeg ønsket

å bruke lydopptaker, at opptaket ville bli slettet så fort jeg hadde transkribert det, at datamateriale ville bli behandlet på en trygg og sikker måte, at personer ville bli behandlet konfidensielt og at intervjupersonene kunne trekke seg når som helst i prosessen.

Funn og drøfting

Etter å ha analysert dataene fra de tre intervjuene, har jeg endt opp med fire kategorier. Disse kategoriene er organisering og gjennomføring av måltidsituasjonen, mestring, selvfølelse, glede og flyt, den betydningsfulle rollen, og motivasjon og mestring i personalgruppen. Jeg starter først med organisering og gjennomføring av måltidsituasjonen.

Organisering og gjennomføring av måltidsituasjonen

Mye hjelp

Den første dagen i praksis så satt jeg sammen med treåringene når de spiste formiddagsmat. Det var egentlig ikke meningen at de skulle ha et varmmåltid denne dagen, men assistenten «Guri», hadde laget hjemmelaget tomatsuppe med makaroni og den gikk ned på høykant. Det var tydelig at barna likte den veldig godt. Assistenten sørget for å fylle på fatene med mat, barna fikk ikke lov til å forsyne seg selv. Jeg la merke til at et av barna ble matet litt, og at et annet barn nesten ikke spiste i det hele tatt. Jeg la også merke til at barna ikke selv tok av brødiskivene som lå i brødkurven, og at de ikke ble oppmuntret til å sende mat til hverandre. De fikk heller ikke skjenke i melk selv. Barna gikk fra bordet når de var ferdige. Det virket ikke som om de var vant til å rydde opp etter seg.

På spørsmålet om hvordan intervjupersonene opplevde måltidsituasjonen i barnehagen, så fortalte Randi at hun opplevde dem som en flott arena. Randi formidlet at hun mener at godt tilrettelagte måltider blir gode arenaer for samtaler, mestring og vennskap. Marie, som jobber på en småbarnsavdeling, fortalte også hun opplevde måltidsituasjonen som en god situasjon. Hun sa videre at det er viktig med god tilrettelegging og at toddlerkulturen blir ivaretatt. Marie la til at det samspillet som de små barna har, kan oppleves som uro. Berit skrev at hun koser seg med barna under måltidene, og at det er viktig å tilrettelegge måltidene slik at de blir en koselig og fin sammenkomst for alle. Det er stort sett veldig godt humør og glede under måltidet la hun til. Berit trakk også frem at noen ganger så kan måltidene bli hektiske

dersom det ikke er nok ansatte tilstede. Hun la til at måltidene er viktige arena for språkinnlæring og det å heve barns mestring: «*Dette er en stor læringsarena også med tanke på å heve barnets mestring, og oppmuntre barna så langt det lar seg gjøre til å klare sjøl*».

Intervjupersonene beskriver måltidene i barnehagen som gode situasjoner for ulike typer læring. Randi er inne på at måltidet er en god arena for samtaler, mestring og vennskap. Marie vektlegger god tilrettelegging og det å ivareta toddlerkulturen. I artikkelen *Children's active participation during meals in Early Childhood and Care Institutions* så henviser Glaser til Løkken som skriver om å ivareta toddlerkulturen under måltidene (Glaser, 2019, s. 243). Lek er for toddlerne også naturlig under måltid, og det å hindre de yngste barna i å ha en lekende og kroppslig utfoldelse med hverandre under måltidet, vil være å forhindre deres måte å uttrykke seg på. Berit fremhever at måltidet er en viktig læringsarena i forhold til å heve barns mestring, og tilrettelegge slik at barna klarer oppgaver selv. Under måltidet må barna oppleve å få veiledning, støtte og oppmuntring (Konradsen, m. fl., 2013, s. 54). Barn trenger å oppleve måltidet som trygt og forutsigbart, slik at de våger å prøve utfordrende oppgaver. En faktor som kan bidra til trygghet under måltidet, er god planlegging og tilrettelegging.

Da jeg spurte Randi om hun kunne fortelle om en måltidsituasjon fra barnehagehverdagen, så fortalte hun om et måltid der barna fikk selv bestemme hvor de skulle sitte. Det hadde blitt en del uro blant barna under dette måltidet. En av grunnene til dette var at noen av barna hadde snakket høyt. Hun la til: «*Det kan jo også være kjemier mellom barn som fungerer veldig dårlig, girer opp hverandre, må ta på hverandre, og de er veldig gode kompiser, de har masse å fortelle*». Etter dette måltidet måtte de reflektere sammen i personalgruppen fortalte Randi. Her snakket de sammen om barna skulle få velge hvem de satt sammen med under hvert måltid, eller om de skulle ha faste plasser under noen av måltidene. Resultatet av denne refleksjonen ble at barna fikk faste plasser under formiddagsmåltidet. Jf. Drugli så kan forutsigbare rutiner fremme barnas engasjement og positive atferd (Drugli, 2017, s. 23). Å sørge for hverdagssituasjoner som har faste strukturer er en måte å tilrettelegge for mestring. Det er viktig at barna opplever måltidet som en forutsigbar og trygg situasjon. Å la barna sitte på faste plasser, kan være det som skal til for at de føler trygghet. Randi fortalte at barna ble roligere når de fikk faste plasser under formiddagsmåltidet.

Marie la vekt på at hun synes det er viktig at maten blir lagt frem på en måte som er innbydende, slik at barna får lyst til å spise. Berit skrev at det kan være krevende når de har oppstart av 3 åringer, og jobber med selvstendighetstrening. Hun la også til at det kan være

krevende når et barn ikke vil smake på maten. Jeg synes at Marie har et godt poeng når hun snakker om det å gjøre maten innbydende. Å presentere maten på en estetisk fin måte kan føre til at barna får lyst til å smake på maten. Jf. Konradsen m. fl. så kan måltidet inneholde et estetisk element (Konradsen m. fl., 2013, s. 56). Ved å legge opp maten fint på serveringsfat, bruke frukt og grønnsaker med fine farger, og å dekke på bord som er innbydende, så kan dette inspirere barna til å både å smake på maten og få lyst til å spise. Å tilrettelegge måltidet slik at det innbyr barna til å smake og spise, er en måte å tilrettelegge for mestring.

På spørsmålet om hvilke tanker intervjupersonene har om måltidet som mestringsarena så fortalte Randi at: *«Jeg tenker at det er viktig sammen i teamet, at personalet kan reflektere sammen i forkant hvordan de ønsker at måltidene skal være, hva som er målet for måltidene»*. Berit skrev: *«Vi bruker mye tid på dette, spesielt på avdelingsmøtene»*. Marie fortalte at de snakker om hverdagssituasjonene i personalgruppen, og jevnlig på avdelingsmøter. Hun la til at dette er med på å skape en felles forståelse, og holdning blant de ansatte. Alle intervjupersonene trakk frem at det er viktig med en god tilrettelegging av måltidsituasjonen, og at det er viktig at det snakkes om slike overgangssituasjoner på personal- og avdelingsmøter, slik at det blir en felles holdning og forståelse i personalgruppen. Jf. Drugli og Lekhal så må tiltak og mål vurderes jevnlig for å kunne heve kvaliteten i barnehagen (Drugli og Lekhal, 2018, ss. 103-104). Det er viktig at personalet har en kultur for å reflektere i fellesskap over sin egen praksis, og vurdere om noe må endres slik at det blir bedre i for eksempel i måltidsituasjonen. Felles holdninger og forståelse i personalgruppen er en faktor som kan påvirke barns mestring under måltidet. I artikkelen *The salutogenic model as a theory to guide health promotion*, så skriver Antonovsky om essensielle faktorer som er med på å styrke følelsen av sammenheng mot bedre helse (Antonovsky, 1996, s. 15). Disse faktorene er ønske om å bli motivert til å klare seg, å forstå hva utfordringer går ut på, og ha tro på at en har ressurser tilgjengelig for å klare seg. Det er viktig at barna møter et forutsigbart miljø i barnehagen, at barnas selvstendighet blir respektert, at de ikke bare møter utfordringer, og at de opplever anerkjennelse og forståelse. Forutsigbarhet i måltidsituasjonen kan være at måltidet innledes med en sang. Det at de opplever å få oppgaver som er tilpasset deres forutsetninger er å respektere barns selvstendighet. Anerkjennelse og respekt vil si at barna blir møtt av ansatte som kan forstå deres perspektiv, og som viser barna medfølelse. Som intervjupersonene var inne på så er det viktig med en felles forståelse av måltidsituasjonen. Måltid med trygge rammer kan være en måte å tilrettelegge for barns

mestring i måltidsituasjonen, og en viktig forutsetning for mestring er selvfølelse, glede og flyt.

Mestring, selvfølelse, glede og flyt

«Jeg klarte det!»

Assistenten «Grete» sitter sammen med meg i dag når 3 åringene har formiddagsmat. Det er den første dagen i endrings- og utviklingsarbeidet mitt, og et av de områdene som vi skal jobbe med er barns mestring under måltidet. På bordet står det to kartonger med melk.

«Grete» ser på kartongene, og så ser hun på meg og sier «Vi har jo noen små mugger, de kan vi bruke». Hun går til skapet og henter de. Hun setter de på bordet og begynner å helle melk fra kartongene i muggene. Barna følger spent med. Jeg ser at «Lars» ser nysgjerrig på den ene muggen. Han tar tak i den og begynner å skjenke i melk i koppen sin. Han holder muggen stødig, det blir litt søl. Han setter i fra seg muggen, ser opp i koppen sin og så ser han på meg, og sier mens han stråler som ei sol «Jeg klarte det!».

Mestring er et viktig tema for min undersøkelse, og derfor ble det essensielt for meg å høre hvilke tanker intervjupersonene hadde om begrepet mestring. Randi fortalte at det for henne handlet mestring om å mestre livet, mestre motgang, få nye erfaringer, det å mestre det sosiale, det relasjonelle, leken, mestre rammer, og at det har en stor sammenheng med selvfølelse. Hun trakk frem at det å se barn mestre er gøy: *«Det er veldig gøy når de har problemstillinger og klarer å finne en løsning på en utfordring alene eller sammen med en ansatt»*. Hun la også vekt på at mestring handler om de mulighetene de ansatte tilrettelegger for og hvilket syn de har på barn. Marie fortalte at hun så på mestring som det å klare ting selv, det å få passelig nok med utfordringer og tilpasset oppgaver som gjør at en opplever mestring. Hun trakk også inn flytsonen: *«Slik at det blir en flytzone til den som skal oppleve mestring»*. Berit skrev at mestring for henne er å jobbe for at et individ skal få maksimalt utbytte og hjelp til å hente ut de ressurser, evner og potensiale til evner. Hun skrev videre at selvstendighetstrening rundt påkledning og måltid er to store områder som er svært avgjørende.

For å kunne oppnå mestring, så må oppgaven verken være for lett eller for vanskelig (Drugli og Lekhal, 2018, s. 82). Det må være en god balanse mellom de ressursene som barnet har og de utfordringene som barnet møter. Dette stemmer med det Marie fortalte om flytsonen, at

oppgavene og utfordringene må være tilpasset slik at barnet opplever flyt. Randi og Berit trakk paralleller mellom mestring, selvfølelse og selvstendighet. At barn får oppleve mestring kan styrke troen på at de kan, og det kan igjen styrke den psykiske helsen (Drugli og Lekhal, 2018, s. 83). Det å oppleve at en mestrer en oppgave er med på å styrke barnets tro på seg selv og dets selvfølelse.

Randi fortalte:

«Når jeg tenker på mestring, så tenker jeg på mestre livet, hverdagen, mestre samtalen, mestre relasjonen mellom to barn, det å mestre bare det å sitte på stolen kan være en bragd for noen, det å smøre på brødskiva, helle i melk, sende brød til andre, vente på tur».

Randi har mange tanker om barns mestring. Jf. Drugli og Lekhal har barn et indre driv til å mestre og lære (Drugli og Lekhal, 2018, s. 81). Barna utforsker sine omgivelser og de er nysgjerrige. Læring er det som leder frem til mestring (Englund, m. fl., 2014, s. 189). Barn må utvikle og mestre mange ferdigheter. For Randi så handler mestring om ikke bare å klare det å skjenke i melk selv, og å smøre på sin egen brødskive. Det handler om så mye mer. Det handler blant annet om å mestre samtalen, om å klare å sitte på stolen, mestre relasjonen mellom barna, å klare å vente på tur og det å sende brød til andre. Måltidet handler om så mye mer enn bare det å spise maten sin. Dette er viktig synes jeg. Randis tanker kan være med på å gi henne en forståelse over hvor sammensatt måltidet kan være for barna. Hennes måte å tenke om mestring har også utvidet min måte å se på barns mestring under måltid. Det er mye barna skal mestre.

Intervjupersonene sa alle at de så en klar sammenheng mellom mestring og psykisk helse. Trivsel og vennskap, glede, positiv selvfølelse og det å forhindre krenkelser og mobbing var elementer som kom frem. Positive følelser, som for eksempel glede, er viktig i forhold til å utvikle de relasjonene som barna har til hverandre i barnehagen (Drugli og Lekhal, 2018, s. 63). De barna som viser mere av de positive følelsene, vil ofte være mere likt enn de som viser mer av negative følelser som for eksempel sinne. Mestring skaper glede som igjen fører til en styrket psykisk helse. Dersom et barn trives både i barnehagen og hjemme, så vil dette styrke barnets utvikling mot det positive (Drugli og Lekhal, 2018, s. 101). Salutogenese og opplevelse av sammenheng er noen av de positive kreftene som påvirker barnas utvikling. Å tilrettelegge slik at barn får oppleve mestring under måltid vil styrke barnas psykiske helse,

gjennom at de får positive erfaringer som gir dem ressurser til å takle utfordringer de møter senere i livet.

Den betydningsfulle rollen

Litt satt ut

Jeg sitter sammen med assistenten «Guri» under formiddagsmåltidet med treåringene. Jeg har observert tidligere at et av barna, «Lilly», pleier å spise veldig lite ved formiddagsmåltidet, og hun får ofte mye oppmerksomhet spesielt når hun ikke spiser så mye. Det blir mange bekymrede kommentarer til henne fra de ansatte. På fatet hennes ligger en halv brødskive. Hun spør en av guttene om de kan sende henne majonesen. Hun klemmer ut en del på brødskiven. Jeg legger merke til at «Guri», rister oppgitt på hodet og sukker høyt mens hun ser på «Lilly». «Du må ikke ha på så mye» sier hun irritert. «Lilly» smører majonesen utover på brødskiven, og det som blir til overs blir liggende ved siden av brødskiven på fatet. Hun spør meg om jeg kan dele brødskiven i mindre biter. Jeg hjelper henne, og holder i kniven sammen med henne, slik at vi sammen deler den halve brødskiven i fire deler. Jeg blir litt satt ut av måten «Guri» reagerer på.

Motivasjon er en sentral faktor i min underproblemstilling. Intervjupersonene fikk spørsmålet om de kunne beskrive en god og dårlig voksen under måltidet. Berit skrev at en god voksen under måltidet er en voksen som er rolig og lyttende, og som klarer å hjelpe og støtte barna underveis i måltidet slik at de mestrer. Hun trakk også frem at det er viktig med humor og glede: «Glede og humor i dialogen med barna er veldig viktig for å skape harmoni rundt måltidet». Berit skrev om en episode fra en måltidsituasjon der hun kom på at hun hadde litt smoothie igjen i kjøleskapet. Da hun fortalte barna at alle sammen kunne få smoothie, så ble det stormende jubel rundt matbordet. En gutt på 3 år hadde utbrutt: «Det her blir en flott dag!». I artikkelen *Samspill mellom barn og voksne ved måltidet*, så skriver Berit Bae om barnas erfaringer rundt romslige samspillsmønstre (Bae, 2009, ss. 8-9). Her erfarer barna at måltidet også kan handle om samtaler, det å ha felles fokus, og snakke om et tema uten at språkferdighetene og barnas ulike forutsetninger spiller en stor rolle. Barna erfarer både ved å delta i samtalen selv og ved å observere at andre snakker med hverandre. Berits eksempel på en måltidsituasjon der barna skulle få smoothie, viser at barna også kan erfare glede og humor under måltidet. Måltidet blir ikke bare sett på som det å sitte ordentlig og spise maten sin

(Bae, 2009, s. 11). Barna møter ansatte som tillater humor og latter ved måltidet. Når barna gjentatte ganger opplever dette, så blir måltidet noe som oppleves som lystbetont. En viktig faktor i tilretteleggingen av barns mestring er å gjøre måltidet til en situasjon som barna gleder seg til.

Randi formidlet at en god voksen kan tilrettelegge for måltidene, både i forhold til samtale og språk, og at alle blir sett. I forhold til å se alle barna sa hun: *«Det er en veldig vanskelig oppgave faktisk, dersom du har sju-åtte barn rundt et bord, så skal du se alle sammen og alle har noe de ønsker å fortelle deg»*. Hun fortalte også at det er viktig at den voksne tilrettelegger for den gode samtalen og at ikke alle samtaler er gode:

«Det at barna mestre og lærer det å lytte til andre, for en ting er det å være i samtalen og å ha språk, men det å lære seg til å lytte til andre og høre hva sine venner har for tanker er en viktig del av det».

Det å være deltager i en samtale, innebærer at en kan ta initiativ, det innebærer å lytte og det handler også om å vente på tur (Bae, 2009, s. 8). Dette er ferdigheter som en må mestre for å delta i dialog med andre. Ved at barna får mulighet til å observere gode dialoger, så vil de få erfaringer om hvordan de selv kan mestre en samtale. Dette kan være utfordrende dersom den ansatte har flere barn som ønsker å fortelle noe. Det er ikke lett når flere av barna ønsker oppmerksomhet. Det kan oppleves krevende å være fleksibel og nærværende i forhold til alt det som skjer under måltidet (Bae, 2009, ss.12-13). Dette stemmer med det Randi fortalte at det kan være krevende å se enkeltbarnet, og å tilrettelegge for den gode samtalen under måltidet. Dette er noe jeg også selv har erfart. Selv om slike situasjoner oppleves som krevende, så kan dette også være en måte å lære barna at de ikke kan være i de ansattes fokus hele tiden, og at de må vente på tur. Det handler om å kommunisere hvilke forventninger de har til barna. God kommunikasjon er en viktig faktor for barns mestring.

Marie fortalte at en god voksen under måltidet har god blikk-kontakt med barna, og at en kan føre en samtale med barna. Hun formidlet også at en god voksen får barna til å bli oppmerksomme på hverandre under måltidet ved å for eksempel sende ting til hverandre. Jf. Drugli så lærer de yngste barna best i situasjoner der den ansatte fanger opp det barna er opptatt av, og bygger videre på dette (Drugli, 2017, ss. 15-16). På denne måten kan den ansatte ta tak i det som interesserer barna, og bruke dette videre i samspillet gjennom for eksempel det å beskrive måltidsituasjonen her og nå. Å kunne fange opp det barn er opptatt av krever en ansatt som er tilstedeværende og kan se hvert enkelt barn. Marie sa at det er viktig

at de ansatte snakker positivt om barna: *«Så er det det med å snakke positivt om andre når du sitter der, altså se hva den andre klarte og fremsnakke ungene foran hverandre, slik at de får et godt bilde til hverandre»*. De ansatte i barnehagen er rollemodeller for barna (Svatun, 2018, s. 115). Det er derfor viktig at de ansatte har et bevisst forhold til hvordan de snakker om andre barn. Jf. Bae så vil det å fremsnakke gi barna erfaring i det å løfte frem andre barn (Bae, 2009. s. 9). Marie fortalte videre at den voksen kan tilrettelegge slik at de minste kan mestre å drikke av kopp, i stedet for tut-kopp, ved å ha i mindre mengde med vann eller melk. Marie la til at en god voksen tenker over at en ikke serverer for store porsjoner: *«Ta heller små porsjoner og heller flere ganger. Ja, så får de mestringsopplevelse av å spise opp»*. Jf. Konradsen m. fl. skal de ansatte være veileder for barna, de skal være rollemodeller og støtte barna i måltidsituasjonen (Konradsen m. fl., 2013, s. 54). Som Marie er inne på er det viktig at de ansatte kan tilrettelegge blant annet ved å servere mindre porsjoner, slik at barna klarer å spise opp det de har på fatet. Dette er en viktig faktor i tilretteleggingen av mestringsopplevelse.

Marie la vekt på at det er viktig å ikke undervurdere barna selv om de er 1 år, og at hun har erfart at de mestrer utrolig mye visst de får lov. Jf. Englund m. fl. så er det viktig at en ikke lager mål for barna der utgangspunktet er barnas alder, men at en heller fokuserer på barnas individuelle forutsetninger (Englund m. fl., 2014, s. 193). Dette stemmer med Maries erfaringer. Hun fortalte om en situasjon der en 1 åring hadde sett at noen av de andre barna hadde satt koppene sine på trallen etter måltidet. Den ansatte hadde forstått at barnet ønsket å gjøre de samme, og støtte barnet ved å leie det med den ene hånden, mens barnet holdt koppen i den andre. På denne måte hadde 1 åringen også klart å sette koppen sin på trallen med god støtte av den ansatte. Marie fortalte også at de barna som mestrer det, får klatre opp i stolen sin selv. Hun la til at det er viktig å ta små skritt om gangen, og bygge på mer og mer etter hvert. Jf. Drugli og Lekhal så er det viktig å ha fokuset på barnets prosess, når en jobber med de yngste barna og mestringsopplevelse, (Drugli og Lekhal, 2018, s. 128). Det som er det essensielle er ikke nødvendigvis det barnet oppnår, men også veien dit. Å ta hensyn til barnas individuelle forutsetninger er viktig i tilretteleggingen av mestringsopplevelse under måltidet.

Randi beskrev en dårlig voksen under måltidet som en som ikke er påkoblet, ikke mentalt tilstede, og en som er mer opptatt av å snakke med andre voksen enn å ha fokus på barna. Hun la til: *«Når en ikke er påkoblet er man heller ikke støttende og veiledende overfor barna, kan ikke hjelpe barna med praktiske ting og i samtalen»*. Randi fortalte også at en dårlig voksen er en som heller kjefter over uønsket atferd, enn å be om ønsket atferd. Marie fortalte at for henne så var en dårlig voksen under måltidet en som ikke har fokus på barna, som heller

snakker med andre voksne, som hysjer på barna, som hjelper barna mye, som enten prater mye eller lite og voksne som er strenge. Berit skrev om ufokuserte voksne: «*En ufokusert voksen, som ikke ser barnets potensiale, glipper ofte i det å kunne gi barnet den selvstendighets trening det bør oppmuntres til*». Sentrale faktorer i et romslig samspill er en avventende og lyttende ansatt som har en tilstedeværelse som er fokusert (Bae, 2009, s. 12). Samspillet bærer preg av vekslende initiativ mellom barn og ansatte. Dette krever ansatte som er påkoblet, støttende og som ser enkeltbarnet. Som intervjupersonene er inne på så vil ansatte som ikke er tilstedeværende, som er ufokusert og ikke tar hensyn til barns forutsetninger, ikke gi barna de samme muligheten til å mestre måltidsituasjonen som en påkoblet voksen. De ansattes holdninger og personlige erfaringer med måltid vil ha påvirkningskraft på måltidsituasjonen og de kommunikasjonsformene som brukes (Bae, 2009, s. 13). Refleksjoner i personalgruppen rundt holdninger er en faktor som kan påvirke barnas mestring under måltidet.

Motivasjon og mestring i personalgruppen

Travelt

Jeg forberedte formiddagsmåltidet i dag. Jeg hadde det litt travelt, og jeg oppdaget i tillegg at oppvaskmaskinen ikke var ryddet ut av. Maskinen burde egentlig være tømt, slik at barna kunne sette koppene inn i den når de var ferdige med måltidet. Jeg trodde at jeg kunne klare å bli ferdig med maskinen før barna skulle spise, men barna kom inn i rommet når jeg holdt på med maskinen. Jeg ble litt stresset. Etter en stund kom assistenten «Grete» inn på kjøkkenet og fortalte at det var satt frem litt forlite mat på bordet til de andre barna som satt inne på avdelingen. Jeg sa at det var min feil og at jeg hadde trodd at pålegget som jeg hadde lagt frem var nok. Det ble noen negative tilbakemeldinger fra de ansatte, og jeg mistet litt motivasjon.

Et viktig tema jeg ønsket å undersøke var hvordan intervjupersonene arbeider for å motivere de ansatte. Da intervjupersonene fikk spørsmålet om hvordan de motiverer personalet i forhold til måltidsituasjonen, så fortalte Randi at det er viktig å gi gode tilbakemeldinger i den konkrete situasjonen, og at det er viktig at de ansatte føler seg sett. Hun formidlet også at det er viktig å være konkret og at for mye ros ikke har noe effekt. Randi trakk frem at for å oppnå

motivasjon i personalgruppen, så må de oppleve mestring og det er viktig å fokusere på det faglige og ikke bare på effektivitet:

«Jeg tenker at for å oppnå motivasjon, så må mine kollegaer oppleve mestring, da er det også min oppgave som barnehagelærer å tilrettelegge slik at de også skal oppleve mestring faglig og i hverdagen, og kjenne på at jobben de gjør blir satt pris på».

Randi fortalte at det er viktig å kjenne til personalets kompetanser, at humor og glede er en viktig motivator, og at det er essensielt å være en tydelig leder. Hun la også til at gode refleksjoner sammen i teamet er motiverende, at det er et egenansvar i forhold til arbeidsmiljø. Marie fortalte at hun pleier å gi direkte tilbakemeldinger til de ansatte i den aktuelle situasjonen, men også tilbakemelding generelt på avdelings- og personalmøter. Marie sa at det er viktig å se hvilke ressurser personalet har, slik at de får dra nytte av disse egenskapene: *«Visst de er glad i å fortelle eventyr for eksempel med konkrete eller sang, at de får bruk de tingene der under måltid for eksempel, eller andre settinger».* En viktig faktor i utviklingen av indre motivasjon er det å mestre (Gotvassli, 2019, ss. 186-187). Å føle at en mestrer en oppgave, vil gi motivasjon til å prøve å utføre den. Som både Randi og Marie påpekte er det viktig at en har kunnskap om personalets kompetanse, slik at en kan tilpasse arbeidsoppgavene. For at barna skal kunne oppleve mestring under måltidet, så må også personalet oppleve mestring i forhold til arbeidsoppgavene. Mestring vil øke den indre motivasjonen.

Både Marie og Berit fortalte de de bruker video som veiledningsverktøy i arbeidet med å motivere personalet. Marie fortalte at en kan se situasjonen fra en annet perspektiv når en bruker film, og at hun har erfart at dette øker bevisstheten. Marie la også vekt på at hun fokuserer på det positive. Berit skrev: *«Her filmer jeg personalet under måltidet. Målet her er å analysere, og utelukkende fokusere på det den voksne gjør som er positivt. Hensikten er få den voksne til å gjøre enda mere av det som er positivt».* En fordel ved bruk av video-observasjon er muligheten til å fange opp ting som en ellers ikke ville ha lagt merke til (Fennefoss og Jansen, 2008, s. 102-103). Andre fordeler ved bruk av video som observasjonsmetode er at man har mulighet til å se enkelte deler av det som observeres flere ganger. Det er viktig å tenke over hvordan en bruker video-observasjoner fordi det kan eksponere deltakerne på en negativ måte. Både Marie og Berit la vekt på at de kun trekker frem det som er positivt.

Avslutning og oppsummering

I denne delen av oppgaven så skal jeg oppsummerer det som jeg har kommet frem til i funn og drøftingsdelen i forhold til problemstilling.

I løpet av prosessen med å skrive bacheloroppgaven har jeg lært at måltidsituasjonen er en kompleks situasjon, der både barn og de ansatte kan møte mange utfordringer. Samtidig har jeg lært hvor utrolig viktig og verdifull en måltidsituasjon er blant annet for barns mestring. Mine intervjupersoner ga meg et innblikk i deres erfaringer og tanker rundt måltidet, noe som jeg har lært mye av.

Det er flere måter å arbeide med tilrettelegging av barns mestring under måltid, og det er ulike faktorer som spiller inn. I arbeidet med å tilrettelegge for barns mestring i måltidsituasjonen, er det viktig å ta hensyn til barnas individuelle forutsetninger, og tilpasse utfordringene slik at oppgavene ikke blir for lette eller vanskelige. Det er betydningsfullt at de ansatte lager passende porsjoner med mat, og at de kan organisere måltid som er estetisk innbydende slik at barna får lyst og motivasjon til å smake på maten.

Intervjupersonene la vekt på at måltider som er godt planlagte, og har en god organisering er viktig. Det ble trukket frem at refleksjoner og samtaler i personalgruppen om måltidsituasjonen fører til at en oppnår en bevisstgjøring, felles verdier og mål rundt måltidet. Trygghet og forutsigbarhet er viktige faktorer som kan bidra til barns mestring under måltid. Det er viktig at barna møter ansatte som er tilstedeværende, som ser enkeltbarnet og at de kan tilrettelegge for romslige samspillsmønstre. De ansatte er rollemodeller for barna, og ved å tillate glede og humor så kan de ansatte gjøre måltidet til en positiv situasjon. Det å bevisstgjøre den betydningen den ansatte har for barna i måltidsituasjonen i personalgruppen, er en måte å jobbe med barns mestring under måltidet.

Å kartlegge personalets kompetanser og tilrettelegge slik at også de kan oppleve mestring er viktig. Det å bruke personalets kompetanser og trekke frem positive situasjoner i for eksempel videoveiledning, kan motivere personalet til å jobbe med barns mestring under måltidet. En essensiell faktor for at barna skal kunne oppleve mestring, er at også de ansatte må føle mestring.

I videre forskning hadde det vært interessant å få inn flere perspektiv. Jeg tenker da på å intervjuer for eksempel assistenter, og ha samtaler med de største barna. Jeg kunne eventuelt ha gjort observasjoner i tillegg.

Litteraturliste

- Antonovsky, A. (1996). *The salutogenic model as a theory to guide health promotion*.
Health Promotion International.
Lastet ned fra:
https://salutogenesi.org/images/PDF/The_salutogenic_model_as_a_theory_to_guide_health_promotion.pdf
- Askland, L. (2011). *Kontakt med barn. Innføring i førskolelærerens arbeid på grunnlag av observasjoner*. (2 utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag.
- Askland, L. & Sataøen, S.O. (2013). *Utviklingspsykologiske perspektiver på barns oppvekst*. (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag
- Bae, B. (2009). *Samspill mellom barn og voksne ved måltidet. Muligheter for medlæring?*. Lastet ned fra:
<https://odahioa.archive.knowledgearc.net/bitstream/handle/10642/976/355944.pdf?sequence=1>
- Bergsland, M. & Jæger, H. (red.) (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Birkeland, Å. & Carson, N. (2017). *Veiledning for barnehagelærere*. (4. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Drugli, M.B. (2017). *Dette vet vi om barnehagen: Gode rutinesituasjoner*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Drugli, M.B. & Lekhal, R. (2018). *Livsmestring og psykisk helse*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Englund, K., Leversen, J. & Sigmundsson, H. (2014). *Ferdighetsutvikling og læring hos barn*. I Glaser, V., Størksen, I. & Drugli, M.B. (red). *Utvikling, lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Fennefoss, A.T., & Jansen, K.E. (2008). *Småbarnspedagogikk og praksisfortellinger. Pedagogisk dokumentasjon gjennom tolkning og analyse*. Bergen: Fagbokforlaget.

- Glaser, V. (2019). *Children's active participation during meals in Early Childhood and Care Institutions*. I Childhood. Lastet ned fra: <https://open.dmmh.no/dmmh-xmlui/handle/11250/2580343>
- Gotvassli, K.Å. (2019). *Boka om ledelse i barnehagen*. (2. utg). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hennum, B.A. & Østrem, S. (2016). *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Oslo: Cappelen Damm.
- Kloep, M. & Hendry, L. (2003). *Utviklingspsykologi i praksis*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Konradsen, T.K., Nervik, L.R., Skjølsvold, E.M. & Stenset, W. (2013). *La mæ få klar det sjøl*. Oslo: Sebu Forlag.
- Lillemyr, O.F. (2007). *Motivasjon og selvforståelse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Palludan, C. (2012). Utilstet forskelsbehandling af etniske minoritetsbørn. I K. Poulsgaard & U. Liberg (red.) *Forskning i pædagogisk praksis*. København: Akademisk forlag.
- Rammeplanen for barnehagen. Innhold og oppgaver*. (2017). Oslo: Pedlex
- Roland, P. & Evertsen-Stanghelle, C. (2018). Utfordringer, flyt og spenning i barnehagen. I I. Størksen (red.). *Livsmestring og livsglede i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Størksen, I. (red.). (2018). *Livsmestring og livsglede i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Størksen, I., Evertsen-Stanghelle, C. & Løkken, I.M. (2018). Psykisk helse i barnehagen. I I. Størksen (red.). *Livsmestring og livsglede i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Svartdal, F. (2018). *Mestring*. Hentet fra: <https://snl.no/mestring>
- Svatun, B. (2018). *Høysensitive barn i barnehagen og hjemme*. Oslo: Kommuneforlaget
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitative metoder* (5. utg). Bergen: Fagbokforlaget.

Vedlegg

Intervjuguide

I min bachelor oppgave, så ønsker jeg å finne ut hvilken måte tre pedagogiske ledere motiverer personalet til å tilrettelegge for barns mestring under måltid i barnehagen. Min problemstilling er: «På hvilken måte arbeider de ansatte med tilrettelegging av barns mestring under måltidet?» Ved å intervju pedagogiske ledere, og barnehagelærer så ønsker jeg å finne ut hvordan de tilrettelegger for barns mestring. De dataene som jeg samler inn vil jeg behandle anonymt og disse dataene skal jeg kun bruke i min bacheloroppgave.

1. Hvilken stilling har du?
2. Hvor lenge har du jobbet i barnehagen?
3. Hvilken utdanning har du?
4. Jobber du på en småbarns- eller storbarnsavdeling?
5. Hvordan vil du definere begrepet mestring?
6. Ser du noen sammenheng mellom barns psykiske helse og barns opplevelse av mestring?
7. Hvordan opplever du måltidsituasjonene i barnehagen?
8. Hvordan tror du barna opplever måltidsituasjonene i barnehagen?
9. Hvilke tanker har du om måltidet som mestringsarena, og hva mener du er viktig å fokusere på av barns mestring under måltid?
10. Hvordan vil du beskrive en god måltidsituasjon og en god voksen under måltid?
11. Hvordan vil du beskrive en dårlig måltidsituasjon og en dårlig voksen under måltid?
12. Snakker dere generelt om hverdagssituasjoner og/eller barns mestring?
13. Hvordan vil du definere motivasjon?
14. På hvilken måte motiverer du personalet i forhold til måltidsituasjonen?
15. Hvilken situasjon er enklest å motivere personalet, i garderobe eller måltid?

16. Er det noe mer du ønsker å tilføye?

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Barns mestring i hverdagssituasjoner»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å hente inn informasjon om barns mestring under måltid. I dette skrivet gir jeg/vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Navnet mitt er Marianne Langolf Husby. Jeg er tredje års barnehagelærerstudent ved Dronning Mauds Minne Høgskole, og jeg går studieretningen som heter Barndom, helse og livsmestring. Jeg skal skrive bacheloroppgave med fordypning i den studieretningen som jeg går. Temaet for min bacheloroppgave er barns mestring i hverdagssituasjoner, og jeg tenker å ha fokus på tilrettelegging av barns mestring under måltid. Jeg ønsker å belyse hvordan de ansatte arbeider med denne tilretteleggingen.

Min problemstilling er: På hvilken måte arbeider de ansatte med tilrettelegging av barns mestring under måltidet?

Problemstillingen kan endres underveis i prosjektet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Jeg skal undersøke ved å ha individuelle intervju med et utvalg av pedagogiske ledere. Intervjuet vil ta maksimalt 60 min. Jeg skal ta opp intervjuet på en opptaker, slik at jeg er sikret å få med all informasjon fra informanten. Det vil også være en medstudent tilstede under intervjuet, som skal ta notater. Opplysningene som fremgår av intervjuet vil behandles konfidensielt. Lydopptaket skal transkriberes så snart som mulig etter intervjuet og slettes når arbeidet avsluttes. Det er kun mine veiledere og meg som har tilgang til dataene. Medstudenten får ikke tilgang til dataene etter intervju.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- Få rettet personopplysninger om deg
- Få slettet personopplysninger om deg
- Få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- Å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Mine veiledere er Gry Mette Dalseng Haugen (gmdh@dmmh.no) og Sobh Chahboun (sch@dmmh.no) ved Dronning Mauds Minne Høgskole.

Opplysninger vil behandles konfidensielt og navn vil bli anonymisert. Min pc har passordbeskyttelse.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg/vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 06.05.20. Alle personopplysninger vil bli slettet innen prosjektslutt.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til bachelorprosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning ved.
- Vårt personvernombud: Hans Christian Ristad, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Student

(Veileder)

Samtykkeerklæring

Samtykke kan innhentes skriftlig (herunder elektronisk) eller muntlig. NB! Studenten må kunne dokumentere for veileder at du har gitt informasjon og innhentet samtykke fra de du registrerer opplysninger om. Vi anbefaler skriftlig informasjon og skriftlig samtykke som en hovedregel.

Hvis foreldre/verge samtykker på vegne av barn eller andre uten samtykkekompetanse, må du innhente tillatelse fra foreldene.

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet Barns mestring i hverdagssituasjoner, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 06.05.20

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

